

NEPConi ajutine metsamajandamise standard Eestis (kuni 100 ha)

Rakendatav väikestele metsaomanikele metsapindalaga alla 100 ha

---

Pealkiri: NEPConi ajutine metsamajandamise standard Eestis (kuni 100 ha). Rakendatav väikestele metsaomanikele metsapindalaga alla 100 ha

Kinnitaja: Metsa ja kliima programmide juht

Jõustumise kuupäev: 19 detsember 2014

Kontaktisik: Mateo Cariño Fraise

E-mail: mcf@nepcon.org

Ulatus: rahvusvaheline

Versiooni number: 19 detsember 2014

Konsultatsiooni periood: avatud

Kinnitav asutus: FSC®

Esilehe pilt: FSC sertifitseeritud mets Gran Canaria, Canary Islands, Spain. Mateo Cariño/NEPCon

Sisukord

1.	Sissejuhatus	4
2.	Taust	4
3.	Avalik panus	4
4.	Piirkondlike standardite areng	5
5.	NEPConi standardite struktuur	6
6.	Väikeste ja suurte metsamajandamisettevõtete indikaatorid	6
7.	Sisu	7
	NEPConi ajutine metsamajandamise standard Eestis (kuni 100 ha)	8
	LISA 1: FSC mõistete sõnastik	24
	LISA 2: Seonduvate Eestis kehtivate riiklike ja kohalike seaduste ja määruste loetelu	28
	LISA 3: Eesti poolt ratifitseeritud või sõlmitud keskkonnaalaste konventsioonide, lepingute ja ILO konventsioonide nimekiri	29
	LISA 4: Ohustatud ja kaitsealused liigid Eestis	36
	LISA 5: Sertifitseerimisprotsessi kokkuvõte	37

1. Sissejuhatus

NEPConi peamine eesmärk on tunnustada häid metsamajandajaid läbi usaldusväärse ja eraldiseisva metsamajandamise sertifitseerimise. NEPCon on Accreditation Services International (ASI) poolt akrediteeritud FSCTM sertifitseerija.

Standardite eesmärk on pakkuda metsamajandajatele, maaomanikele, metsatööstusele, teadlastele, keskkonnakaitsjatele ja laiemale üldsusele teavet metsamajandamisorganisatsioonide kohta, keda NEPCon hindab Forest Stewardship Council™ (FSC) sertifitseerimissüsteemide järgi.

Need standardid on aluseks piirkondlikele NEPConi ajutistele metsamajandamise standarditele, mis töötatakse välja piirkondades, kus ei ole FSC poolt kinnitatud standardeid. Käesolevas dokumendis nimetatud printsiibid, kriteeriumid ja indikaatorid on rakenduvad kõigile hinnatavatele metsamajandamisorganisatsioonidele (MMO), kelle peamine eesmärk on puidu tootmine. Need standardid on üleilmsed kõikide metsatüüpide jaoks.

Käesolev standard vaadatakse läbi iga-aastaselt, et oleks tagatud vastavus kõigi FSC poolt kinnitatud poliitikate, standardite, direktiivide ja juhenditega, mis on kajastatud dokumendis FSC Printsiibid ja kriteeriumid.

2. Taust

Metsi võib majandada mitmetel erinevatel eesmärkidel. Majandamine võib toimuda nii looduslikes metsades kui ka istandustes, nii puiduliste kui ka mittepuiduliste toodete saamiseks, hõlmata mehhaniseeritud või käsitsi koristust, olla juhitud suurte tööstusettevõtete või kohaliku kogukonna või maaomanike ühistu poolt. Mitmed kombinatsioonid on võimalikud. Kriitiliseks küsimuseks on olnud, kuidas hinnata ökoloogiliste, sotsiaalmajanduslike ja metsakasvatustlike mõjude laiaulatuslikkust selgel ja järjepideval viisil teadusliku uurimistöö ja praktiliste kogemuste kombinatsiooni alusel?

3. Avalik panus

Sertifitseerimise protsessil on nii avalikke kui ka konfidentsiaalseid aspekte. Sertifitseerimise hindamised ei ole avalikud dokumendid, v.a seadusandlike juhtudel (nt mõned avalikud metsad) või juhud, millal sertifitseeritud ettevõtte on kinnitanud avaliku levitamise. Igal juhul on iga sertifitseeritud metsamajandamisettevõtte puhul avalikud kolm dokumenti:

1. Avalik huvirühmadega konsulteerimise dokument, mis avalikustab iga sertifitseerimise hindamise vähemalt 45 päeva enne välitööde algust;
2. Kasutatud sertifitseerimisstandard; ja,
3. Avalik sertifitseerimise kokkuvõte, mis koostatakse koos iga metsa sertifitseerimise tulemustega.

Avalik huvigruppide konsulteerimise dokument saadetakse tavaliselt huvilisteni käsiposti, Faxi, tavaposti või e-postiga ning ja riputatakse NEPConi kodulehele www.nepcon.net. Konkreetne NEPConi standard, mida hindamisel kasutatakse on samuti avalikult saadaval nii enne kui ka hindamise ajal ning on osa avalikest materjalidest iga metsamajandamise hindamise puhul. Avalik sertifitseerimise kokkuvõte koostatakse sertifitseerimisprotsessi viimase osana peale seda, kui ettevõtte on sertifitseeritud. Huvigruppide konsultatsiooni dokumentide või NEPConi ajutiste metsamajandamise standardite saamiseks külastage kodulehte www.nepcon.net. Avalike sertifitseerimiskokkuvõtete saamiseks külastage FSC andmebaasi <http://info.fsc.org/> või võtke ühendust NEPConi sertifitseerimise peakontoriga (NEPCon | Filosoofi 31 | 50108 Tartu, Eesti, e-post estonia@nepcon.net, telefon +372 7 380 723). Me julgustame Teid andma oma tagasisidet, nii negatiivset kui ka positiivset, sertifitseeritud või sertifitseerimisprotsessis olevate ettevõtete, standardite või protseduuride kohta.

Märkus käesoleva standardi kasutamise kohta: Kõik käesoleva standardi aspektid on käsitletavad kui normatiivid, sealhulgas standardi ulatus, standardi kehtivuskuupäev, viited, mõisted ja definitsioonid, tabelid ja lisad, välja arvatud juhul kui ei ole sätestatud teisiti.

4. Piirkondlike standardite areng

FSC töögrupid üle maailma töötavad välja riigi või regiooni põhised metsamajandamise standardeid. Kus vähegi võimalik, seal NEPCon toetab, julgustab ja osaleb sellistes protsessides. Meie kogemusest lähtuvalt on regionaalse standardi koostamise protsess olulise tähtsusega. Piirkondliku standardi koostamise protsess on eriline võimalus avalikkuse kaasamiseks tähtsatesse ja laiaulatuslikesse metsade ja kogukondade tulevikku puudutavatesse aruteludesse. Teisisõnu, piirkondliku standardi koostamise protsessi ei tuleks vaadelda ainult kui tehnilist standardi koostamise protsessi vaid samuti kui jätkusuutlike metsamajandamise praktikate levitamise võimalust.

Osana FSC protsessist, piirkondlikud standardid koostatakse piirkondliku töörühma poolt, testitakse, vaadatakse üle ja kinnitatakse samuti piirkondliku töörühma poolt ja seejärel saadetakse FSC peakontorisse kinnitamiseks. Heaks kiitmise järel on lõpptulemuseks FSC poolt kinnitatud standard. Kõik vastavat akrediteeringut omavad ja FSC poolt heaks kiidetud sertifitseerijad (nagu NEPCon) peavad metsamajandamise hindamisel konkreetsetes piirkonnas kasutama just seda konkreetse piirkonna või riigi kohta kinnitatud standardit. Sertifitseerijad võivad hindamisel olla rangemad, kuid kindlasti ei tohi olla vähem rangemad kinnitatud piirkondlikust standardist.

Kõigis riikides ja piirkondades, mis ei ole kaetud FSC poolt akrediteeritud standarditega, koostab NEPCon ajutise standardi, mida saab kasutada määratletud piirkonnas. Kohalik standard arendatakse SW ajutise standardi baasil koos täiendustega indikaatorites, mis arvestavad rahvuslikku konteksti (näiteks arvestatakse kohalike seaduste, keskkonna-, sotsiaal- ja majandusliku olukorraga). Standardi mustand tõlgitakse kohaliku riigikeelde ja saadetakse avalikule konsultatsioonile vähemalt 45 päeva enne metsamajandamisorganisatsiooni hindamise välitööde algust. Peamistele huvigruppidele jagatakse standardi mustand läbi interneti (elektronpost ja uudis SW veebilehel), läbi tavaposti ning kohtumiste käigus.

Ettevõtetal, kes on sertifitseeritud varasemate FSC või NEPConi ajutiste standardite järgi, on minimaalselt üks aasta aega, et oma tegevus vastavusse viia hiliseima kinnitatud FSC standardi nõuetega.

NEPCon on kasutanud mitmeid erinevaid allikaid ajutiste standardite indikaatorite ja kontrollmeetmete välja töötamiseks. Käesoleva ajutise standardi välja töötamisel on arvestatud järgmiste dokumentidega:

- FSC-STD-01-001 (version 4-0) FSC printsiibid ja kirteeriumid
- FSC-STD-20-002 (version 3-0) Struktuur, sisu ja kohalik tõlgendus sertifitseerija Metsahoolekogu (Forest Stewardship) standarditele.
- FSC-POL-30-401 FSC sertifitseerimine ja ILO konvensioonid.
- FSC-STD-01-003 SLIMF sobivuse kriteeriumid
- NEPConi üldised standardid metsamajandamise hindamiseks
- NEPConi ülemaailmse mittepuiduliste metsasaaduste sertifitseerimise dokumendi lisa

5. NEPConi standardite struktuur

NEPConi üldised standardid põhinevad otseselt FSC printsiipidel ja kriteeriumidel (FSC Principles and Criteria for Forest Stewardship, **FSC-STD-01-001**) ning hõlmavad spetsiifilisi üldisi indikaatoreid iga kriteeriumi jaoks, et luua globaalne NEPConi standard.

Need indikaatorid on aluseks piirkonna spetsiifiliste “NEPCon Ajutistele Standarditele”, mida audiitorid saavad kasutada kandidaadi metsamajandamise praktikate ja mõjude hindamiseks.

Standardid jagunevad järgnevateks kümneks printsiibiks:

- 1 Kooskõla seaduste ja FSC printsiipidega
- 2 Maa omandi- ja kasutusõigus ning vastutus
- 3 Põlisrahvaste õigused
- 4 Ühiskondlikud suhted ja töötajate õigused
- 5 Metsast saadavad hüved
- 6 Keskkonnamõjud
- 7 Metsamajandamiskava
- 8 Seire ja hindamine
- 9 Kõrge kaitseväärtusega metsade säilitamine
- 10 Istandused

Standardis on kõik FSC printsiibid ja nendega seotud kriteeriumid esitatud koos NEPConi indikaatoritega. Kõigi printsiipide kõiki kriteeriumeid peab hindama igal hindamisel; v.a juhud, kui NEPConi audiitorid peavad teatud printsiipe mitte rakenduvateks (nt printsiip 10 ei ole rakenduv, kui istandusi ei ole).

6. Väikeste ja suurte metsamajandamisettevõtete indikaatorid

Vastavalt FSC poliitika nõudele on NEPCon välja töötanud teatud kriteeriumide jaoks indikaatorid, mis on spetsiifilised teatud suurusega ettevõtetele. Selged suurte ja väikeste metsamajandamisettevõtete kvantitatiivsed määratlused on esitatud piirkondlikes NEPConi ajutistes standardites. Kui vastavaid NEPConi piirkondlikke piire ei ole paika pandud, arvestatakse suurteks metsamajandamisettevõteteks ettevõtteid, mis on suuremad kui 50 000 ha. Väikese metsamajandamisettevõtte määratlus on paika pandud FSC piirkondlikus väikeste ja madala majandamisintensiivsusega metsade (SLIMF) piiride kogumikus, mille on koostanud kas globaalselt FSC (100 ha) või FSC rahvuslik algatus.

7. Sisu

A Ulatus

Käesolev standard on rakendatav kõigis Eesti territooriumil asuvates metsades ja metsatüüpides maaomanditele kogu metsapindalaga alla 100 hektarit. Käesolev standard on rakendatav ainult füüsilisest isikust metsaomanikele, kelle metsaomandi kogupindala jääb alla 100 ha.

B Standardi jõustumise kuupäev

Käesolev standard jõustub 16 märtsil 2012 (eelmise Rainforest Alliance standardi kuupäev)

C Viited

FSC-STD-01-001 v. 4.0 FSC Principles and Criteria for Forest Stewardship

FSC-STD-01-002 (v1-0) FSC Glossary of Terms

D Mõisted and definitisioonid

Sõnaseletuste loend on esitatud Lisas 1.

Lühendid:

MMO: metsamajandamise organisatsioon

FSC: Forest Stewardship Council

HCVF: kõrge kaitseväärtusega metsad

SLIMF: väikesed ja madala majandamisintensiivsusega metsad

NEPConi ajutine metsamajandamise standard Eestis (kuni 100 ha)

Standardi rakendusala

Käesolev standard on rakendatav kõigis Eesti territooriumil asuvates metsades ja metsatüüpides maaomanditele kogu metsapindalaga alla 100 hektarit. Käesolev standard on rakendatav ainult füüsilisest isikust metsaomanikele, kelle metsaomandi kogupindala jääb alla 100 ha.

Standardi alus

Käesolev standard on koostatud WWF/Stora Enso projekti raames, mille eesmärk on testida uut lähenemist väikemetsaomanike sertifitseerimiseks. Standard on koostatud projekti juhtkonna poolt, kus osalevad Stora Enso, NEPCon-i ja WWF-i esindajad. Standard läbis enne pilootprojekti läbi viimist aastal 2008 avaliku konsultatsiooni ning seda arutati ka avalikul koosolekul, mis toimus Tallinnas 30. oktoobril, 2008.

NEPCon on avaliku konsultatsiooni ja pilootprojekti tulemusena adopteerinud käesoleva standardi ajutiseks NEPConi standardiks väikeste metsaomanikke jaoks (metsapindalaga alla 100 ha).

Käesolev standard põhineb Forest Stewardship Council'i (edaspidi FSC) üldnõuetel, mis on sätestatud dokumendis *FSC-STD-01-001 FSC Principles and Criteria for Forest Stewardship*. FSC printsiibid ja kriteeriumid sisalduvad käesolevas standardis muutmata kujul. Üldnõuete kohaldamise käigus on NEPCon välja töötanud indikaatorid igale rakendatavale kriteeriumile, mis täpsustavad standardi vastava kriteeriumi nõuded arvestades kohalikke Eesti olusid. Mõned kriteeriumid on peetud Eesti oludes väikestele metsaomanikele (metsapindala alla 100 hektarit) mitte rakendatavaks – neid käeolev standard ei sisalda.

Indikaatorid tuginevad osaliselt Eesti rahvuslikule FSC standardile, mis on koostatud Eesti FSC Töögrupi poolt. Käesoleva standardi koostamisel on täielikult arvestatud ja järgitud FSC nõudeid metsamajandamise standarditele, mis on kirjas *FSC-STD-20-003 Local adaptation of certification body generic forest stewardship standards* (ver 1-0) ja *FSC-STD-20-002 Structure and Content of Forest Stewardship Standards* (ver 1-0).

Lisaks sellele sisaldab standard mitmeid indikaatoreid NEPConi SmartLogging standardist. SmartLogging standard on koostatud NEPConi poolt ja on ette nähtud raiefirmade sertifitseerimiseks.

Metsa omanik (-majandaja) on vastutav kõigi selle standardi indikaatorite täitmise eest, et saada NEPConi poolt väljastatava FSC sertifikaadi omanikuks. Juhul kui omanik kasutab metsatööl raiefirmat, kellele on NEPConi poolt väljastatud „SmartLogging“ sertifikaat, võib omanik olla kindel, et nõuded, mis on tähistatud raiefirma tulbas number 1-ga, on täidetud. Igal juhul peab omanik ise järgima, et nõuded, mis on tähistatud number 1-ga omaniku tulbas, oleks täidetud.

	Metsaomanik	Raiefirma
PRINTSIIP 1. KOOSKÖLA SEADUSTE JA FSC PRINTSIIPIDEGA Metsa majandamisel peab järgima asukohariigis kohaldatavaid seadusi ja selle riigi poolt allakirjutatud rahvusvahelisi lepinguid ja kokkuleppeid ning täitma kõiki FSC printsiipe ja kriteeriume.	1	1
1.1 Metsa majandamisel peab järgima kõiki riiklikke ja kohalikke õigusnorme ja haldusnõudeid.	1	1
1.1.1 Töötajad peavad olema teadlikud seadustiku asjakohastest nõuetest, mis on seotud nende tööülesannetega.	0	1
1.1.2 Avastatud seaduserikkumised peab dokumenteerima kirjalikult.	0	1
1.1.3 Seaduserikkumiste avastamise puhul peab koheselt rakendama vastavaid parandustegevusi.	1	1
1.1.4 Metsaomanik ja raiefirma peavad järgima kõiki Eestis kehtivaid metsanduslikke, keskkonnaalaseid ja tööseadusandlusega seotud seadusi ja määrusi.	1	1
1.2 Tasuda tuleb kõik kohaldatavad ja seadustega ettenähtud maksud, lõivud ja muud tasud.	1	1
1.2.1 Metsaomanik peab maksma kõik kohaldatavad ja seadustega ettenähtud maksud, lõivud ja muud tasud.	1	1
1.3 Järgitakse kõiki asukohariigi poolt allakirjutatud siduvaid rahvusvahelisi leppeid, nagu CITES, ILO konventsioonid, rahvusvaheline troopilise puidu leping, bioloogilise mitmekesisuse konventsioon.	0	1
1.3.1 Metsas ei tohi kasutada alla 15 aasta vanuseid töölisi, v.a. koolituseks või hariduslikel eesmärkidel.	0	1
1.3.2 Alla 18 aasta vanuseid töölisi ei tohi kasutada töodel, mis on tervist ohustavad või ohtlikud.	0	1
1.4 Vastuolusid asukohariigi õigusnormide ja FSC printsiipide ja kriteeriumide vahel hinnatakse sertifitseerimisel iga juhtumi puhul eraldi sertifitseerijate ja asjaomaste poolte vahel.	1	1
1.4.1 Ilmnenuid vastolusid peab lahendama koostöös rakenduvate asutustega ja teiste huvigruppidega (kaasa arvatud Eesti FSC töögrupp).	0	1
1.5 Majandatavad metsamaad peavad olema kaitstud ebaseadusliku raie, asustuse ja muu ebaseadusliku tegevuse eest.	1	1
1.5.1 Kõikidest avastatud ebaseaduslikest tegevustest peab teatama kirjalikult asjakohastele võimudele (Politsei, Keskkonnainspeksioon).	1	1
1.6 Metsamajandaja väljendab selgelt pikaajalist kohustust pidada kinni FSC printsiipidest ja kriteeriumitest.	1	1
1.6.1 Metsaomanik peab selgelt üles näitama pikaajalist toetust FSC printsiipidele ja kriteeriumitele.	1	0

1.6.2	Raiefirma toetus FSC printsiipidele ja kriteeriumitele peaks olema kirjalikult väljendatud.	0	1
1.6.3	Metsaomanik peab avaldama info kõigi metsaalade osas, mille suhtes metsaomanikul on majandamisõigus, et demonstreerida vastavust kehtivate FSC poliitikatega seoses osalise sertifitseerimisega ja metsaalade välja jätmisega sertifikaadi ulatusest.	1	0
PRINTSIIP 2. MAA OMANDI- JA KASUTUSÕIGUS NING VASTUTUS Maa ja metsa pikaajaline omandi- ja kasutusõigus peab olema selgelt määratletud, dokumenteeritud ja õiguspärane.		1	1
2.1	Esitama peab selged tõendid metsamaa kasutusõiguse (maaomand, tavaõigus, rendileping) kohta.	1	1
2.1.1	Metsaomanikul peavad olema seaduslikku omandi- või pikaajalist kasutusõigust tõendavad juriidilised dokumendid.	1	0
2.1.2	Enne kasvava metsa ostmist peab raiefirma veenduma, et metsaomanikul on olemas kasvava metsa müügiõigus.	0	1
2.1.3	Raiefirmal peavad olema metsateatised (või nende koopiad), mis tõendavad seaduslikku õigust raie läbi viimiseks.	0	1
2.2	Kohalik kogukond, kellel on seaduslik või tavaõiguslik omandi- või kasutusõigus, säilitab oma õiguste või ressursside kaitsmiseks vajalikus ulatuses kontrolli metsa majandamise üle, välja arvatud juhul, kui ta teadlikult ja vabatahtlikult volitab selleks teist subjekti.	0	1
2.2.1	Metsaomanik peab tagama, et kohalikel elanikel on ligipääs metsale mittepuiduliste saaduste (nagu nt seemned ja marjad) kogumiseks oma tarbeks.	1	1
2.3	Omandi- või kasutusõiguse vaidluse lahendamiseks valitakse asjakohane viis. Lõpetamata vaidluste asjaolusid ja seisut uuritakse sertifitseerimishindamisel põhjalikult. Mitut õigustatud poolt hõlmavate suurte vaidluste korral metsamajandaja sertifitseerimine harilikult lõpetatakse.	1	1
2.3.1	Ei tohi olla seotud ulatuslike ja mitmeid osapooli puudutavate vaidlustega seoses sertifitseeritud metsa omandi- või kasutusõigusega.	1	1
PRINTSIIP 3. PÕLISRAHVASTE ÕIGUSED Seaduslik omandiõigus ja/või kasutusõigus metsamaale on selge, seaduslikult vaidlustamata ja dokumentaalselt tõestatud.		1	1
Printsiipi 3 on hinnatud mitte rakendatavaks kuna eestlased on Eestis põlisrahvas.			
PRINTSIIP 4. ÜHISKONDLIKUD SUHTED JA TÖÖTAJATE ÕIGUSED Metsa majandamisel säilib või suureneb metsatöölise ja kohalike elanike pikaajaline sotsiaalne ja majanduslik heaolu.		1	1

4.1	Majandatava ala või piirneva ala elanikele peaks pakkuma töö- ja koolitusvõimalusi ning muid teenuseid.	1	1
4.2	Metsamajandaja peaks tagama töötajate ja nende perede tervise ja ohutuse vähemalt asjakohastes õigusaktides sätestatud tasemel.	1	1
4.2.1	Raiefirmad, töötajad ja töövõtjad peavad saama tööohutuselase koolituse ning peavad olema teadlikud ja rakendama ohutuid töövõtteid.	0	1
4.2.2	Kirjalik tööohutus- ja tervishoiu plaan peab minimaalselt sisaldama järgmiseid punkte: a) Hädaolukorras käitumise plaan; b) Nõuded tööliste personaalsele ohustusvarustusele; c) Protseduur üksinda metsas töötamiseks, kaasa arvatud meetodika tööliste asukoha teavitamiseks igal päeval; d) Regulaarne varustuse kontroll.	0	1
4.2.3	Raiefirmad, töötajad või töövõtjad peavad demonstreerima ohutuid töövõtteid välitööde käigus.	0	1
4.2.4	Raiefirma peab läbi viima töötajate ja töövõtjate korralist inspekteerimist, et tagada kõigi ohutus- ja turvanõuete täitmine.	0	1
4.2.5	Raiefirma kirjalik tööohutusplaan peab olema töölistele kättesaadav.	0	1
4.2.6	Raielangil peavad olema sidevahendid hädaolukordade jaoks.	0	1
4.2.7	Metsatöötajad ja harvesteri operaatorid peavad järgima tööohutus- ja tööseadusi.	0	1
4.2.8	Saemehed ja harvesteri operaatorid peavad olema litsentseeritud professionaalid ning omama nõuetekohaseid lubasid ja kehtivaid litsentse.	0	1
4.2.9	Raievarustus peab olema kooskõlas riiklike ohutusnõuetega.	0	1
4.2.10	Kui metsaomanik viib raietöid ise läbi, peab ta kasutama sobivat turvavarustust, kaasa arvatud kiiver, kõrgnähtavusega riietus, tugevdatud ninaga turvasaapad ja turvapüksid, ning olema varustatud esmaabikomplektiga.	1	0
4.2.11	Saeoperaatorid, töövõtjad ja raiefirmad peavad kasutama metsas töötades sobivat turvavarustust, kaasa arvatud kiiver, erksavärviline riietus, tugevdatud ninaga turvasaapad ja turvapüksid, ning olema varustatud esmaabikomplektiga.	0	1
4.2.12	Kõik, kes sisenevad käimasoleva raie langile, peavad kandma kiivrit ja erksavärvilist riietust.	0	1
4.2.13	Ohtlikku tööd, nagu tormikahjustuste likvideerimine, suurte puude langetamine ja puude otsas ronimine, tegevad töölised ei tohi töötada metsas üksi.	0	1
4.2.14	Teedele, mis viivad langile, kus toimub käimasolev raie peavad olema püstitatud hoiatavad märgid.	0	1
4.2.15	Metsamasinad peavad olema varustatud tulekustutusvahenditega.	0	1
4.2.16	Kettsaed peavad olema hästi hoitud ja hädapidur peab korrektselt toimima.	0	1

4.2.17	Raiefirma peab määrama isiku, kes vastutab tööohutusnõuete täitmise ja tööohutusvarustuse kasutamise eest. Määratud isik peab olema teada kõigile töölisele.	0	1
4.2.18	Indikaatorid kriteeriumi 4.2 all on rakenduvad ka töötajate pereliikmetele, juhul kui nad viibivad tööobjektidel.	0	1
4.3	Töötajatele tagatakse õigus organiseeruda ja pidada tööandjaga vabu läbirääkimisi vastavalt rahvusvahelise tööorganisatsiooni (ILO) 1987. ja 1998. aasta konventsiooni sätetele.	0	1
4.3.1	Kõik töölisel peavad olema vabad moodustama või liituma ametiühinguga ilma, et neil tuleks karta tagakiusu.	0	1
4.4	Metsa majandamise planeerimisel ja tööde tegemisel võetakse arvesse sotsiaalse mõju hindamise tulemusi. Inimeste ja rühmitustega, keda metsamajandustööd otseselt mõjutavad, korraldatakse nõupidamisi.	0	1
4.4.1	Raiefirmal peab olema toimiv süsteem huvigruppide kommentaaride ja kaebuste ning raiefirma poolsete vastuste dokumenteerimiseks.	0	1
4.4.2	Ajaloolise-, arheoloogilise ja kultuurilise väärtusega alad peavad olema raietöödel kaitstud ning ära näidatud raieplaanis.	0	1
4.4.3	Raiefirma ja harvester peavad käituma vastutustundlikult ning ühiskonnasõbralikult, kui töötakse linnastunud või tiheda asustusega aladel, sealhulgas: a) olema teadlik töötundidest; b) ette võtma meetmeid, et hoida lapsi ja täiskasvanuid raiealast eemal; c) perioodiliselt tuletama operaatoritele meelde laste raiealale sattumise võimalusest ja säilitama nende valvsust; d) kasutama täiendavaid ettevaatus abinõudeid töötades majade või omandipiiride lähedusel, et vältida juhuslikku kahju naabri omandile; e) vältima kahju tekkimist kohalikele teedele ja teistele olulistele kohadele.	0	1
4.5	Võetakse tarvitusele asjakohaseid meetmeid kaebuste lahendamiseks ja kohalike elanike seaduslikke või tavaõigusi, omandit, ressursse või elatusallikaid mõjutava kahju õiglaseks hüvitamiseks ning sellise kahju vältimiseks.	1	1
4.5.1	Peab tegema mõistlikke jõupingutusi vastuolude vältimiseks.	0	1
4.5.2	Raiefirma peab süsteemselt ja siiralt püüdma lahendada kõiki vaidlusi.	0	1
4.5.3	Raiefirma peab respektima iga kokkulepitud vaidluse lahendamiseviisi ja tulemust.	0	1
PRINTSIIP 5. METSAST SAADAVID HÜVED Metsa majandamine aitab kaasa erinevate metsasaaduste ja metsaga seotud teenuste tõhusamale kasutamisele, et		1	1

kindlustada metsade majanduslik elujõulisus ja tuua mitmesugust kasu keskkonnale ja ühiskonnale.		
5.1 Metsa majandamisel püüeldakse majandusliku elujõulisuse suunas, võttes arvesse kõiki tootmisega kaasnevaid keskkonna-, sotsiaal- ja tegevuskulusid ning tagades metsa ökoloogilise tootlikkuse säilitamiseks vajalikud investeeringud.	0	1
5.1.1 Raiefirma peab käituma eetilise äripraktikast lähtuvalt.	0	1
5.1.2 Raiefirma peab lepingu sõlmimisel metsaomanikule lahti seletama kõik lepingus talle ebaselgeks jäänud asjaolud.	0	1
5.1.3 Raiefirma peab metsaomanikule tagama õiglase tasu maksmise saadud materjali eest, kaasa arvatud kvaliteetide korrektne klassifitseerimine ja mõistliku täpsusega mõõdetud kogused.	0	1
5.2 Metsa majandamine ja turustamine toetavad erinevate metsasaaduste optimaalset kasutamist ja töötlemist kohalikus ettevõttes.	0	1
5.2.1 Metsamaterjali ülestootamine ja sorteerimine peavad olema läbi viidud sellisel moel, et realiseeritav kaup omaks maksimaalset rahalist väärtust metsaomaniku jaoks.	0	1
5.2.2 Raiutud puidu peab langilt regulaarselt ära vedama, et vältida materjali kvaliteedi halvenemist ja kadu.	0	1
5.3 Metsa majandamisel minimeeritakse raie ja esmatöötlemisega kaasnevate jäätmete teket ja välditakse teiste metsaressursside kahjustamist.	0	1
5.3.1 Olemasolevate ja kavandatud metsateede, sildade ja väljaveoteede võrk peaks vastama metsamajandamise ulatusele ja intensiivsusele.	0	1
5.3.2 Raiefirma peab kasutama raietehnoloogiat, millega välditakse likviidse puidu kadu ja kasvamajätetud puude kahjustamist.	0	1
5.3.3 Kasvamajäävate puude ja muude ressursside kahjustamist peab minimeerima nagu on raielepingus ettenähtud: a) säilikuud ei tohi olla väljaveo tulemusena kahjustunud; b) surnud puud jäetud langile (vaata lisaks 6.3.3.); c) alusmetsa taimestik peab olema elujõulisena säilitatud.	0	1
5.3.4 Raitööde ja kohapealse töötlemise käigus tekkivate raiejäätmete koguseid peab minimeerima.	0	1
5.4 Metsa majandamisel püütakse tugevdada ja mitmekesistada kohalikku majandust, vältides sõltuvust ühest metsatootest.	0	0
Arvestades käesoleva standardi kasutusvaldkonda (all 100 ha omanikud), ei ole seda kriteeriumit loetud rakenduvaks.		
5.5 Metsa majandamisel arvestatakse, säilitatakse ja vajadusel suurendatakse teiste loodusvarade ja nendega seotud kasutuste, näiteks veekogude ja kalapüügi, väärtust.	0	0

5.5.1	Iga kaitset vääriv loodusobjekt või väärtuslik ala peab olema enne metsamajanduslikku tegevust identifitseeritud ning peab olema tööde käigus märgistatud ja kaitstud.	1	1
5.6	Metsasaaduste kasutamine ei ületa taastumist.	1	1
5.6.1	Tegelik iga aastane raiemaht peab olema täpselt dokumenteeritud, kaasa arvatud langid, liigid, kogused, sortimendid, raie periood, lisatingimused ning raie seire kohta käiv dokumentatsioon.	1	1
5.6.2	Täitma peab minimaalse raievanuse ning raieks lubatud diameetri nõudeid.	0	1
PRINTSIIP 6. KESKKONNAMÕJUD Metsa majandamisel kaitstakse bioloogilist mitmekesisust ja sellega seotud väärtusi, veevarusid, pinnast ning ainulaadseid ja tundlike ökosüsteeme ja maastikke ning säilitatakse sel teel metsa ökoloogilised funktsioonid ja terviklikkus.		1	1
6.1	Viiakse läbi keskkonnamõtjude hindamine, mille käigus võetakse arvesse metsamajandamise ulatust ja intensiivsust ning metsamajandusega seotud ressursside ainulaadsust. Hindamisaruanne lisatakse majanduskavale. Hindamisel käsitletakse nii maastikulisi kaalutlusi kui kohapealsete töötlemisüksuste mõju. Keskkonnamõju hinnatakse enne keskkonda häirivate tööde alustamist.	1	1
6.1.1	Raiefirma peab läbi viima raie-eelse langi ülevaatuse, eelistatavalt koos omanikuga, et vältida negatiivset keskkonnamõju.	0	1
6.1.2	Raie-eelse inventuuri käigus peab üle täpsustama omandipiirid, raieala piirid, veekogud, puhveralad, kaitseväärtusega alad ning mistahes raiepiirangud. Samuti peab täpsustama kokkuveo, väljaveo ja raielangi lõpetamisega seotud küsimused.	0	1
6.1.3	Raiealade piirid peavad olema märgistatud või looduses selgelt eristatavad.	0	1
6.1.4	Raietööde läbiviimise jaoks oluline infrastruktuur (olemasolevad teed, vahelaod, väljaveoteed, ojade ületamise kohad) peavad olema tehnoloogilisele kaardile kantud ning vajalikud parandused peavad olema müügi- või teenuslepingus kajastatud.	0	1
6.1.5	Keskkonnamõju vähendavad meetmed peavad olema rakendatud metsatöodel (nt. raietööde läbiviimisel niisketel ja liigniisketel muldadel peab rakendama meetmeid mullakahjustuste vältimiseks; pesitsusajal ei tohi metsatöödega häirida tundlike linnuliikide elupaiku jm).	0	1
6.2	Tuleb tagada haruldaste, ohustatud või hävimisohus liikide ja nende elupaikade (sh pesitsus- ja toitumispaikade) kaitse. Vastavalt metsamajandamise ulatusele, intensiivsusele ja mõjutatud ressursside ainulaadsusele moodustatakse	1	1

	kaitsevööndid ja –alad. Küttemist, kalastamist, lõksude seadmist ning korilust hoitakse kontrolli all.		
6.2.1	Raiefirmal peab olema protseduur, mis kirjutab ette, et haruldaste ja ohustatud liikide ja koosluste avastamisel või avastamise kahtluse korral peab teatama nendest tõendataval viisil regiooni Keskonnaametile. Raiefirma peab rakendama kahjustusi vältivaid meetmeid kuni ametliku otsuse saabumiseni või kuni kaitsemeetmete rakendamiseni.	0	1
6.2.2	Kaitsevööndid peavad olema kantud kaartidele.	0	1
6.2.3	Nii raiefirma kui ka metsaomanik peavad olema teadlikud ja järgima kõiki omandile esitatud kitsendusi ja kaitsettekirjutusi, kaasaarvatud aladel, mis on kaitsmisele suunamise protsessis.	1	1
6.2.4	Raietöid ei tohi läbi viia haruldaste, ohustatud või hävimisohus lindude pesitusajal ja -kohtades.	0	1
6.2.5	Teadaolevad ohustatud ja haruldaste liikide elupaigad peavad olema kantud kaartidele ning võetud arvesse metsamajandusliku tegevuse läbiviimise käigus.	1	1
6.2.6	Ohustatud, haruldaste ja hävimisohus olevate liikide elupaigad peavad olema kaitstud kõikide metsatööde jooksul.	1	1
6.2.7	Raietöödel peab kaitsma alusmetsa ümber rebaste või mägrakoobaste sissekäikude.	1	1
6.2.8	Lindude kevadisel pesitsemisajal (alates 15. märts kuni 1. juuni) peab metsatöid noores metsas vältima (5 kuni 10 aastat vanad männikud, kuni 20 aastat vanad lehtpuude langid ning 5 kuni 30 aastat vanad kuusikud).	1	1
6.3	Säilitatakse, taastatakse või rikastatakse metsade ökoloogilisi protsesse ja väärtusi, sealhulgas järgmisi: a) metsade uuenemine ja koosluste järgnevus, b) geneetiline, liigiline ja ökosüsteemide mitmekesisus, c) metsaökosüsteemi tootlikkust mõjutavad looduslikud tsüklid.	1	1
6.3.1	Peaks püüdma säilitada kohalike väärislehtpuuliikide osakaalu.	1	1
6.3.2	Uuendus- ja harvendusraied peavad soodustama segapuistute kujunemist.	1	1
6.3.3	Olemasolevatest kuivenduskraavidest mõjutamata metsaosi ei tohi kuivendada.	1	1
6.3.4	Metsas peab säilitama vanad ja õõnsad puud, pesapuud, tüükad (seisvad kuivanud puud või nende tüveosad) ja lamapuidu, arvestades kehtivate tööhutusreeglitega.	0	1
6.3.5	Metsade majandamisel peab säilitama >25 cm diameetriga lamapuidu.	0	1
6.3.6	Metsade majandamisel peab säilitama suurte linnupesadega >50 cm diameetriga puud.	0	1
6.3.7	Uuendusraietel peab säilitama säilikipuid kokku vähemalt 15 tk ha kohta arvestades kehtivate tööhutusreeglitega.	0	1

<p>Võimalusel peab jätma puud grupiti. Säilikipuid ei tohi raiuda ega koristada langilt kunagi.</p> <p>Säilikipuude valikul peaks eelistama järgmistele kriteeriumitele vastavaid puud:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. eelneva raieperioodi üleelanud puud; 2. järgmist liiki puud (jalakas, künnapuu, pärn, tamm, saar, vaher, haab, mänd, sanglepp); 3. suurima diameetriga ja vanad puud, suurte võradega puud; 4. õõnsustega ja põlenguarmidega puud. 		
6.3.8 Spetsiifilised elupaigad (nagu märjad alad) peavad olema kaitstud nagu on määratud tehnoloogilisel kaardil.	0	1
6.3.9 Alad, mis on metsaomaniku poolt rangele kaitsmisele määratud, peavad olema kaitstud.	1	1
6.3.10 Haruldaste, ohustatud või hävimisohus olevate liikide avastamisel raietööde käigus peab raiefirma neid kaitsma ja sellest teavitama metsaomanikku.	0	1
6.3.11 Raiefirma peab säilitama olemasolevaid puhverribasid metsaservades ning soodustama tormikindlate ja elujõuliste metsaservade (puhveralade) teket ja säilimist avamaastike ääres. Puhverribade laius peab olema võrdne vähemalt poole kasvavate puude kõrgusega.		
6.4 Võttes arvesse metsamajandamise ulatust ja intensiivsust ning mõjutatud ressursside ainulaadust, kaardistatakse ja kaitstakse maastikul leiduvate ökosüsteemide looduslikus seisundis esinduslikke näidiseid.	1	1
6.4.1 Raieid ei tohi viia läbi kaitstavatel aladel, välja arvatud juhul kui see on kehtestatud kirjaliku kaitse-eeskirja või kaitsekorralduskavaga.	1	1
6.5 Erosiooni vältimiseks, metsa kahjustamise minimeerimiseks raiete, teedehituse ja teiste tööde ajal ning veeressursside kaitsmiseks koostatakse kirjalik juhend, mida tuleb järgida metsatöödel.	1	1
6.5.1 Raiefirma peab hindama alasid, kas nad sobivad raieks aastaringelt, sobivad raieks kuiva ilmaga perioodil või sobivad raieks ainult külmunud pinnase korral.	0	1
6.5.2 Raietöödel peab rakendama meetmeid mullakahjustuste ja erosiooni minimeerimiseks.	0	1
6.5.3 Enne raietööde algust peab olema koostatud kirjalik tehnoloogiline kaart, mis on tehtud arvestades konkreetse langi omapära ning on kooskõlas omaniku eesmärgiga raieks.	0	1
6.5.4 Tehnoloogiline kaart peab sisaldama: a) metsaomaniku raietööde ettekirjutused;	0	1

<p>b) raielangi pindala; c) raietööde piirangud; d) elupaikade, unikaalsete taimede koosluste, ojade, kalda piiranguvööndite, ajalooliste või kultuurilise väärtusega kohtade ning teiste kriitiliste keskkonna- ja kultuuriliste objektide või alade kaitse; e) sätteid olukordadeks kui raietegevusega ületatakse kokkulepitud ja/või lubatud piire, kahjustatakse säilikipuid, teid, sildu või muud infrastruktuuri; f) infrastruktuuri parandamine/ehitamine (teed, vahelaod, väljaveoteed); g) raielangi koristamise ja raietööde lõpetamise kohta käivaid sätteid (nt vooluveekogude ületuskohtade koristamine, pinnase ettevalmitus, istutus jne) ning, h) punkti sellest, et metsa tohib auditeerida käesoleva standardi põhjal.</p>		
6.5.5 Juhul, kui kokkuveotee läheb üle vooluveekogu, peab kasutama vooluveekogu ületamiseks ajutist silda.	0	1
6.5.6 Vooluveekogude ülesõidud tuleb koristada ja vooluveekogu esialgne voolu kulg täielikult taastada, peale kokkuveo (väljaveo) lõppemist.	0	1
6.5.7 Väljaveoteede vooluveekogude ületamiskohade arv peab olema minimaalne.	0	1
6.5.8 Raietöid peab läbi viima ajal, kui pinnakahjustamise risk on kõige madalam (kuiv või külmunud pinnas).	0	1
6.5.9 Märgadel aladel peab kasutama vastavat varustust ("madala mõjuga rehvid", roomiklindi matid).	0	1
6.5.10 Kalda piiranguvööndi alasid peab kaitsma.	0	1
6.5.11 Raskete masinate kasutus märgadel aladel ja veekogude puhveraladel peab olema minimeeritud.	0	1
6.5.12 Kokkuveoteede ja vaheladude planeerimisel peab arvestama keskkonnaväärtustega, mullatüübiga, nõlva reljeefiga ja veerežiimiga.	0	1
6.5.13 Raiefirma peab taastama olulise mullakahjustusega alad.	0	1
6.5.14 Peab püüdma minimeerida mulla huumuskihi kahjustamist raietööde käigus: a) minimaalne rööbaste tekkimine; b) minimaalne masinate kasutus väljaspool kokkuveoteid.	0	1
6.5.15 Pehmele pinnasele rajatud kokkuveoteed peab stabiliseerima raietööde käigus, sealhulgas nt: a) raiejäätmete kasutamine; b) oksade kasutamine; c) külmunud kokkuveoteed.	0	1

6.5.16	Kokkuveoteed peavad vältima tundlikke alasid nagu märjad alad ja ebastabiilsed mullad.	0	1
6.5.17	Suurema kui 20 kraadise nõlvaga reljeefil kasvavaid metsi ei tohi raiuda.	0	1
6.6	Metsa majandamisel toetatakse keskkonnasõbralike, kemikaalivabade kahjuritõrjemeetodite väljatöötamist ja kasutuselevõttu ning püütakse vältida keemiliste taimekaitsevahendite kasutamist. Keelatud on Maailma Tervishoiuorganisatsiooni klassifikatsiooni tüüpidesse 1A ja 1B kuuluvad ning klooritud süsivesinikke sisaldavad pestitsiidid, halvastilagunevad, mürgised või bioaktiivsete ja toiduahelas akumulerevate laguproduktidega pestitsiidid, samuti kõik rahvusvaheliste lepetega keelustatud pestitsiidid. Kemikaalide kasutamise korral viiakse läbi koolitus ja kasutatakse vastavat varustust, et vältida ohtu tervisele ja keskkonnale.	1	1
6.6.1	Kemikaale ei tohi kasutada väljaspool taimlaid, välja arvatud ulatusliku kärsaka kahjustuse korral, metsauuenduse kaitsmisel või patoloogi ettekirjutuse alusel.	1	1
6.6.2	Metsade majandamisel ei tohi reeglina kasutada pestitsiide ega väetisi. Pestitsiidide erandkorras kasutamisel (näit. karjäärade metsastamisel, kahjustuskollete likvideerimisel), peab metsamajandaja selle põhjendama ja dokumenteerima.	1	1
6.6.3	FSC pestitsiidide kasutamise poliitikas ära toodud kemikaale tohib kasutada ainult juhtudel kui FSC on teinud vastava erandi.	1	1
6.7	Kemikaalide, mahutite, vedelate ja tahkete anorgaaniliste jäätmete, sh kütuse ja õlide käitlemine toimub keskkonnale ohutult selleks ettenähtud kohtades väljaspool metsamajandusala.	1	1
6.7.1	Raietöödelt või töötlemisüksustest pärinevad kemikaalid, kanistrid, vedelad ja tahked mitteorgaanilised jäätmed peab käitlema keskkonnale ohutult ja seaduslikult.	0	1
6.7.2	Kemikaalide konteinerid peavad olema märgistatud ja varustatud ohutusjuhendiga.	0	1
6.7.3	Metsamasinad peavad olema varustatud õlireostuse kõrvaldamiseks vajalike vahenditega	0	1
6.7.4	Mootorsaagide tankimiskohtades peab kasutama absorbentmatti või lekkimiskindlate otsikutega kanistreid.	0	1
6.7.5	Keemilised ja kütuse jäägid peavad olema kinni püütud ning neid ei tohi lasta voolata mulda ega veekogudesse.	0	1
6.7.6	Metsamasinatel ei tohi olla kütuse või õlileket.	0	1
6.7.7	Mootorsaagide ketiõlina ning metsamasinate hüdraulikasüsteemis peaks kasutama biolagunevat õli.	0	1
6.8	Bioloogiliste tõrjevahendite kasutamine dokumenteeritakse, neid kasutatakse võimalikult vähe ning range kontrolli all vastavalt siseriiklikele õigusnormidele ja rahvusvaheliselt tunnustatud teaduslikele protokollidele. Geneetiliselt muundatud organismide kasutamine on keelatud.	1	1

6.8.1	Bioloogilisi tõrjevahendeid tohib kasutada ainult õigustatud erandjuhtudel.	1	1
6.8.2	Geneetiliselt muundatud organisme ei tohi kasutada.	1	1
6.9	Võõrliikide kasutamist kontrollitakse ja jälgitakse pidevalt, vältimaks ebasoovitavaid ökoloogilisi mõjusid.	1	1
6.9.1	Võõrpuuliike ei tohi metsas kultiveerida.	1	1
6.10	Metsa ei muudeta istandikuks või mittemetsamaaks, välja arvatud juhtudel kui muutmine: a) hõlmab väga väikest osa metsamajandusüksusest; b) ei toimu kõrge looduskaitseväärtusega metsamaal ja c) annab selget, olulist, kasvavat ja kindlat pikaajalist looduskaitset kasu kogu metsamajandusüksuse ulatuses.	1	1
6.10.1	Metsamaad ei tohi muuta mittemetsamaaks, välja arvatud juhul kui see tuleneb seaduslikest protseduuridest ning seda toetavad kultuurilised, maastikulised, virgestuslikud või looduskaitsetelised huvid.	1	1
PRINTSIIP 7. METSAMAJANDAMISKAVA Koostatakse, rakendatakse ja ajakohastatakse majandamiskava, mis vastab tegevuse intensiivsusele ja ulatusele. Majandustegevuse pikaajalised eesmärgid ja nende saavutamise vahendid peavad olema selgelt sõnastatud.		1	1
7.1	Majanduskavas ja seda täiendavates dokumentides tuleb esitada: a) majandustegevuse eesmärgid; b) majandatavate metsavarude, keskkonnavalade piirangute, maakasutuse ja omandivormi, sotsiaalmajanduslike tingimuste ja piirnevate maade kirjeldus; c) metsakasvatussüsteemi ja/või muu metsamajandussüsteemi kirjeldus lähtuvalt konkreetse metsa ökoloogilisest seisundist ja inventeerimisel kogutud teabest; d) aastase raiemahu ja puuliikide valiku põhjendused; e) metsa juurdekasvu ja dünaamika hindamise tingimused; f) keskkonnamõjude hindamisel põhinevad keskkonnakaitsetelised abinõud; g) kavad haruldaste, ohustatud ja hävimisohus liikide kindlakstegemiseks ja kaitseks; h) metsavarude ja kaitsealade paiknemist, kavandatud majandustegevust ja maa omandit kajastavad kaardid; i) raieviiside ja varustuse kirjeldus ja põhjendus;	1	1
7.1.1	Metsaomanikel peab olema kehtiv metsamajanduskava milles sisalduvad muuhulgas: kirjalikud metsa majandamise eesmärgid; detailne puistute kirjeldus ja takseerimisandmed; info kavandatud raiete ja muude metsamajanduslike tööde kohta; info teada olevate kaitseväärtuste kohta; kõrge	1	1

	kaitseväärtusega metsade ning teiste loodusväärtuste kaitsemeetmed.		
7.1.2	Kaardid peavad olema piisavalt kvaliteetsed, et nende alusel teha metsatöid.	1	1
7.1.3	Metsamajandamis- ja raietegevuse eesmärgid peab metsaomanikuga arutama enne tööde alustamist.	0	1
7.2	Majanduskava peab korrapäraselt läbi vaatama ja ajakohastama vastavalt seire tulemustele ja värsketele teaduslikele ja tehnilisele informatsioonile ning muutuvatele looduslikele, sotsiaalsetele ja majanduslikele oludele.	1	1
7.2.1	Majanduskava (ja/või iga-aastast raiekava) peab õigeaegselt uuendama (revisjoniperioodi pikkus ei tohi ületada 10 aastat).	1	1
7.2.2	Metsamajanduskava uuendamine peab toimuma vastavalt kehtivatele õigusaktidele.	1	1
7.3	Metsatöölised saavad asjakohase väljaõppe ja nende tegevust juhendatakse, et tagada majanduskava korrektne ellurakendamine.	1	1
7.3.1	Raiefirma peab kasutama raietöödeks ainult selliseid töötajaid, keda on instrueeritud korrektse ja ohutu töötamise võtetest.	0	1
7.4	Arvestades teabe konfidentsiaalsuse nõuet, peab metsa majandaja tegema avalikkusele kättesaadavaks kokkuvõtte majanduskava põhipunktidest, sh kriteeriumis 7.1 loetletust.	1	0
7.4.1	Metsaomanik peab minimaalselt nõustuma sellega, et tema metsamajandamise vastu õigustatud huvi tundvatel huvigruppidel (piirnaabrid ja kohalik kogukond) ligipääs metsamajanduskavale.	1	0
	PRINTSIIP 8. SEIRE JA HINDAMINE Rakendada tuleb metsamajandamise ulatusele ja intensiivsusele vastav seiresüsteem, mille abil saab hinnata metsade seisundit, tootlikkust ja metsamajandamise sotsiaalseid ja keskkonnamõjusid ning tõestada metsatoodete päritolu.	1	1
8.1	Seire intensiivsus ja sagedus sõltub metsas läbiviidavate toimingute intensiivsusest ja ulatusest ja nendega mõjutatava keskkonna suhtelisest kompleksisusest ja haavatavusest. Seiretoimingud peavad olema järjepidevad ja korduvad, võimaldamaks tulemuste võrdlemist ja toimunud muutuste hindamist.	0	1
8.1.1	Raiefirma peab viima läbi raietööde ja metsauuendamise seiret.	0	1
8.1.2	Raiefirma poolt läbi viidava seire sagedus ja intensiivsus peab olema määratletud.	0	1
8.1.3	Tuginedes seirearuannetele peaks raiefirma kavandama ja rakendama vajalikud muudatused metsamajandamispraktikas.	0	1

8.2	Metsa majandamine peab hõlmama vajaliku andmestiku kogumist ja uurimistööd vähemalt järgmiste näitajate seireks: a) kõikide varutavate metsasaaduste tootlikkus; b) metsa juurdekasv, uuenemine ja seisund; c) taimestiku ja loomastiku koosseis ja muutused; d) raie ja muude tegevuste keskkonna- ja sotsiaalsed mõjud; e) metsa majandamise kulud, produktiivsus ja efektiivsus.	1	1
8.2.1	Raiefirma peab viima läbi raiejärgset hindamist (kontrollnimekiri, töö vastuvõtu akt) ja ette võtma vajalikke jätkutegevusi.	0	1
8.2.2	Metsaomanik peab minimaalselt registreerima iga-aastaselt müügi eesmärgil raiutud/varutud metsatooted ja uuendatud metsamaa pindala ning selleks kasutatud puuliigid.	1	1
8.2.3	Metsaomanik peab tagama, et metsamajandamiskava perioodilisel uuendamisel viiakse läbi ka metsakorraldus (tüüpiliselt toimub see standardse majandamiskava koostamisel kooskõlas õigusaktidega).	1	1
8.3	Metsamajandaja esitab järelevalve ja sertifitseerimisega tegelevatele organisatsioonidele dokumendid, mis võimaldavad neil jälgida iga puidutoote päritolu (tarneahelat).	1	1
8.3.1	Iga metsamaterjali koormaga peab olema kaasas nõuetekohaselt täidetud veoseleht.	1	1
8.3.2	Juhul kui metsamajandaja kasutab ka mitte-sertifitseeritud puitu või metsatooteid, peab sertifitseeritud materjal olema mittersertifitseeritud materjalist selgelt eristatud tootemärgistuse või siltide ning eraldi arvestuse, ladustamise ja kaasnevate arvete ning saatelehtede kaudu.	1	1
8.3.3	Raiefirma peab tagama, et metsatoodete sertifitseeritud staatus (FSC Pure) on üheselt kirjeldatud arvetel ja saatelehtedel.	0	1
8.3.4	Veoseleht ja müügiarve peavad sisaldama metsaomaniku sertifitseerimiskoodi.	0	1
8.3.5	Metsamaterjali müügi kokkuvõtte, mis sisaldab vähemalt kohaletoomise kuupäeva, lähtekohta, mahtusid ja puuliike, peab olema korralisel auditiil kättesaadav.	0	1
8.3.6	Peavad olema välja töötatud ja rakendatud protseduurid, mis tagavad, et igakordne FSC / Rainforest Alliance'i kaubamärkide kasutamine saadetakse NEPConile kinnitamiseks enne märgistuse kasutusele võttu.	1	1
8.3.7	Kõiki tõendusdokumente peab säilitama vähemalt viis aastat.	0	1
8.4	Seiretulemusi arvestatakse majandamiskava rakendamisel ning täiendamisel.	1	1
8.4.1	Metsaomanik peab tagama, et metsamajandamiskava uuendatakse perioodiliselt, kooskõlas kehtivate õigusaktidega.	1	0
8.4.2	Raiefirma peab ennast pidevalt täiendama ning õppima oma kogemusest, et parandada oma tegevust.	0	1

8.4.3	Raiejärgsest hindamisest saadud informatsiooni peab kasutama raietööde läbiviimise praktika parandamiseks.	0	1
8.5	Arvestades teabe konfidentsiaalsuse nõuet, teeb metsamajandaja avalikkusele kättesaadavaks seiretulemuste kokkuvõtte, sh punktis 8.2. nõutud andmed.	1	1
8.5.1	Metsaomanik peab nõustuma sellega, et tema metsamajandamise vastu õigustatud huvi tundvatel huvirühmadel (piirinaabrid ja kohalik kogukond) on ligipääs metsamajandamiskavale.	1	0
PRINTSIIP 9. KÕRGE KAITSEVÄÄRTUSEGA METSADE SÄILITAMINE Kõrge kaitseväärtusega metsade majandamine peab säilitama või tõstma selliste metsade tunnusväärtusi. Selliseid metsi puudutavad otsused tuleb langetada lähtudes ettevaatusprintsipiist.		0	1
9.1	Kõrge kaitseväärtusega metsade tunnuste esinemine tehakse kindlaks kooskõlas metsa majandamise ulatuse ja intensiivsusega.	0	1
9.1.1	Raiefirma peab läbi viima kõrge kaitseväärtusega metsade esinemise uuringu.	0	1
9.1.2	Juhul, kui raiefirma tuvastab uusi potentsiaalseid kaitseväärtusi, peab ta enne raietööde alustamist tagama, et koostöös riigiasutuste ja keskkonnaorganisatsioonidega viiakse läbi kõrge kaitseväärtusega metsade inventeerimine.	0	1
9.1.3	Raiefirma peab olema kõrge kaitseväärtusega metsade inventeerimise ja kaitse osas avatud ning valmis koostööks riigiasutuste ja keskkonnaorganisatsioonidega.	0	1
9.2	Sertifitseerimisprotsessi konsultatiivses faasis tuleb pöörata tähelepanu kaitsevajadustele ja kaitsevõimalustele.	0	1
9.2.1	Kõrge kaitseväärtusega metsade määratlemisel ja majandamisel peab raiefirma konsulteerima kohalike huvirühmade ja keskkonnaorganisatsioonidega.	0	1
9.3	Majandamiskava peab sisaldama erimeetmeid, mida rakendades tagatakse objektide kaitseväärtuse säilimine ja/või kasv. Need abinõud peavad sisalduma avalikkusele kättesaadavas majandamiskava kokkuvõttes.	0	1
9.3.1	Metsaomanik peab õigustatud huvi korral andma infot oma metsas asuvate kõrge kaitseväärtusega metsaalade või objektide kaitsemeetmete kohta.	1	1
9.4	Metsa kaitseväärtuse säilitamiseks ja suurendamiseks rakendatavate meetmete tõhusust hinnatakse igaaastase seire käigus.	1	1
Arvestades käesoleva standardi kasutusvaldkonda (all 100 ha omanikud), ei ole seda kriteeriumit loetud rakenduvaks.			
PRINTSIIP 10. I STANDUSED Istandusi planeeritakse ja majandatakse vastavalt punktides 1-9 ja käesolevas punktis esitatud printsiipidele ja kriteeriumitele.			

Kuna istandused võivad pakkuda mitmekülgseid sotsiaalseid ning majanduslikke hüvesid ning aidata kaasa maailma puiduvajaduse rahuldamisele, peaks nende rajamine leevendama survet looduslikele metsadele ning toetama nende metsade taastamist ja kaitset.		
Arvestades käesoleva standardi kasutusvaldkonda (all 100 ha omanikud), ei ole seda printsiipi loetud rakenduvaks.		

LISA 1: FSC mõistete sõnastik

Bioloogiline mitmekesisus (*biological diversity*): Mistahes päritoluga elusorganismide rohkus inter alia maismaa-, mere- jt. veeökosüsteemides ning neid hõlmavates ökoloogilistes kompleksides; see sisaldab ka liigisisest, liikidevahelist ja ökosüsteemidevahelist mitmekesisust. (vaata Bioloogilise mitmekesisuse konventsioon, 1992)

Bioloogilised tõrjevahendid (*biological control agents*): Organismid, mida kasutatakse teiste organismide hävitamiseks või arvukuse sihipäraseks vähendamiseks.

Bioloogilise mitmekesisuse väärtused (*biological diversity values*): bioloogilise mitmekesisuse ja selle komponentide loomuomased, ökoloogilised, geneetilised, sotsiaalsed, majanduslikud, teaduslikud, hariduslikud, kultuurilised, rekreatsioonilised ja esteetilised väärtused. (vaata Bioloogilise mitmekesisuse konventsioon, 1992)

Tarneahel (*chain of custody*): Ahel, mida mööda tooted jõuavad esialgsest asukohast metsas oma lõpptarbijani.

Kemikaalid (*chemicals*): Väetised, insektitsiidid, fungitsiidid ja hormoonid, mida kasutatakse metsamajanduses.

Kriteerium (*criterion*): Vahend (metsamajandamise) printsiibi täitmise hindamiseks.

Tavaõigused (*customary rights*): Õigused, mis tulenevad pikaajalisest harjumuspärasest või kombekohasest tegevusest, mida pidevalt korratakse ning mis seetõttu koos vaikiva nõusolekuga on omandanud geograafilises või sotsioloogilises üksuses seaduse jõu.

Ökosüsteem (*ecosystem*): Funktsionaalne süsteem, milles kõik taimed ja loomad koos keskkonnatingimuste kogumiga moodustavad isereguleeruva areneva terviku

Eriti ohustatud liigid (*endangered species*): Kogu oma levila või sellest suure osa ulatuses hävimisohus olev liik.

Võõrliigid (*exotic species*): Sissetoodud liigid, mis ei ole pärismaised või endeemilised antud piirkonnas.

Metsa terviklikkus (*forest integrity*): Loodusliku metsa liigiline, dünaamiline, funktsionaalne ja struktuuriline koosseis.

Metsamajandamine/metsamajandaja (*forest management/manager*): Isikud, kes on vastutavad metsaressursi ja ettevõtte toimimise eest ja lisaks ka majandamisskeemi ja struktuuri ning planeerimise ja välitööde eest.

Metsamajandamisüksus (MMÜ) [*forest management unit (FMU)*]: Selgelt piiritletud metsaala, kaardistatud piiridega, majandatud eraldiseisva juhtorgani poolt, selgete eesmärkidega, mis on kirjeldatud

iseseisvas mitmeaastases majandamiskavas.

Vastutustundlik metsamajandamine (*forest stewardship*): Keskkonna suhtes vastutustundlik, sotsiaalselt kasutoov ja majanduslikult mõistlik metsamajandamine, mis on kooskõlas FSC printsiipide ja kriteeriumidega metsamajandamiseks.

Geneetiliselt muundatud organismid (*genetically modified organisms*): Bioloogilised organismid, mida on erinevate meetmetega mõjutatud, et esile kutsuda geneetilise struktuuri muudatusi.

Indikaator (*indicator*): Kvantitatiivne või kvalitatiivne muutuja, mida on võimalik mõõta ja kirjeldada ning mis võimaldab hinnata, kas metsamajandamisüksus täidab FSC kriteeriumi nõudeid.

Põlismaad ja –alad (*indigenous lands and territories*): Maad, õhku, vett, merd, merejääd, taimestikku ja loomastikku ning teisi ressursse hõlmav terviklik keskkond, mida põlisrahvad on traditsiooniliselt omanud või teisiti hõlvanud või kasutanud. (Põlisrahvaste õiguste deklaratsiooni mustand, osa VI) (eng. *Draft Declaration of the Rights of Indigenous Peoples: Part VI*)

Põlisrahvad (*indigenous peoples*): „Nende elanike praegused järeltulijad, kes asustasid antud riigi territooriumit või selle osa ajal, kui teistsuguse kultuurilise või etnilise päritoluga inimesed saabusid teistest maailma osadest antud riigi territooriumile või selle osale, ületades kohalike elanike arvu ja vallutamise, kokkuleppe või muul moel panid nad mittedominantsesse või koloniaalsesse seisu; kes tänapäeval elavad enam kooskõlas neile omapäraste sotsiaalsete, majanduslike ja kultuuriliste tavade ja traditsioonidega kui riigi institutsioonide, mille osaks nad praegu on, ja riigi struktuuriga, mis hõlmab peamiselt muude ülekaalus olevate rahvastikurühmade rahvuslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi iseloomujooni.“ (Kasutatav definitsioon on omaks võetud ÜRO põlisrahvaste töögrupi poolt) (FSC Principles and Criteria, Febbruary 2000).

Kõrge kaitseväärtusega metsad (*High Conservation Value Forests*): Kõrge kaitseväärtusega metsad on metsad, millel on vähemalt üks alljärgnevatest tunnustest:

- a) metsa-alad, millel on globaalne, regionaalne või rahvuslik tähtsus: elustiku mitmekesisuse väärtuste kontsentreerumine (nt. pärismaisus/endemism, ohustatud liigid, refuugium ehk paguala); ja/või suured maastiku üksused, mis on kaetud metsaga või sisaldavad majandamisüksusi, kus enamiku kui mitte kõigi elujõuliste populatsioonide looduslikult esinevad liigid eksisteerivad looduslike arvukuse ja levila muustrite järgi;
- b) metsa-alad, mis on osaks või milles esineb haruldasi, ohustatud või eriti ohustatud ökosüsteeme;
- c) metsa-alad, millel on looduses tähtis roll kriitilistes situatsioonides (nt. valgala kaitsmine, erosiooni kontrollimine);
- d) metsa-alad, mis on olulised kohalike kogukondade põhivajaduste rahuldamisel (nt. toimetulek, tervis) ja/või on olulised kohalike kogukondade traditsioonilis-kultuurilise identiteedi osana (kohalike kogukondadega koostöös määratletud kultuuriliselt, ökoloogiliselt, majanduslikult või religioosselt tähtsad alad).

Maastik (*landscape*): Interaktiivsetest ökosüsteemidest koosnev geograafiline mosaiik, mis on mõjustatud geoloogiliste, topograafiliste, mullastikuliste, kliimaatiliste, biotiliste ja inimtegevusega seotud

vastastikuste toimetega antud piirkonnas

Kohalikud seadused (*local laws*): Hõlmab kõiki seaduslikke norme, mille on kehtestanud valitsusorganid, kelle jurisdiktsioon on allpool riiklikku taset, nagu näiteks ametkondlikud, munitsipaal- ja tavanormid.

Pikaajaline (*long term*): Metsa omaniku või majandaja ajagraafik, mis tuleneb majandamiskavas äratoodud eesmärkidest, raie kiirusest ja kohustusest säilitada püsiv metsasus. Aja pikkus sõltub kontekstist ja ökoloogilistest tingimustest ja sellest kui kaua läheb antud ökosüsteemil aega oma loomuliku struktuuri ja mitmekesisuse taastamiseks peale raiet või häirimist või et saavutada küpsus või esialgsed tingimused.

Pärismaised liigid (*native species*): Liigid, kes on antud piirkonnas pärismaised

Looduslik ringlus (*natural cycles*): Toitainete ja mineraalide ringlus, mis toimub muldade, vee, taimede ja loomade vastastikusel toimel, kes mõjutavad metsa ökoloogilist produktiivsust antud piirkonnas.

Looduslik mets (*natural forest*): Metsaala, kus esinevad mitmed kohalikule ökosüsteemile omased näitajad ja võtmeelemendid nagu keerukus, struktuur ja mitmekesisus, nagu seda on defineerinud FSC poolt heakskiidetud riiklikud ja piirkondlikud metsamajandamise standardid.

Vääris-lehtpuud (*noble hardwoods*): Tamm, pärn, saar ja jalakas

Mittepuidulised metsasaadused (*non-timber forest products*): Kõik muud metsasaadused peale puidu, sealhulgas vaigud ja lehed aga ka teised taimsed ja loomsed saadused

Teised metsatüübid (*other forest types*): Metsad, mis ei vasta istanduste või loodusliku metsa kriteeriumitele ja on täpsemalt defineeritud FSC poolt heakskiidetud riiklikes ja piirkondlikes metsamajandamise standardites.

Istandus (*plantation*): Mets, mis on tekkinud inimtegevuse tagajärjel, milleks on kas istutamine, külvamine või intensiivsed metsakasvatustlikud võtted. Sellistel metsadel ei esine enamikku looduslikele ökosüsteemidele omastest põhilistest kriteeriumitest ja põhielementidest, nagu on defineeritud FSC poolt heakskiidetud riiklikes ja piirkondlikes metsamajandamise standardites.

Ennetav tegevus (*precautionary approach*): Vahend ettevaatusprintsipi rakendamiseks.

Printsiip (*principle*): FSC kontekstis oluline metsamajandamise reegel või element.

Metsakasvatus (*silviculture*): Oskus metsa uuendada ja hooldada, juhtides selle istutamist, liigilist koostist ja kasvu, et parimal viisil täita omaniku seatud eesmärgid. See võib, aga ei pruugi, sisaldada puidu tootmist.

SLIMF (väike või madala majandamisintensiivsusega mets) (small or low intensity managed forest):

Metsamajandamisüksus, mis vastab spetsiifilistele metsa suurust ja/või raie intensiivsust puudutavatele FSC nõuetele ja on seeläbi sertifitseerijate poolt lihtsustatud hindamisprotseduure kasutades hinnatavad. Rakendatavad FSC nõuded on defineeritud dokumendis *FSC-STD-01-003 SLIMF Eligibility Criteria*.

Sidusgrupp (stakeholder): Metsamajandamisüksuse (MMÜ) poolt pakutud kaupade või teenuste vastu õiguslikku huvi omavad üksikisikud ja organisatsioonid; ning need, kes on MMÜ tegevuse, toodete ja teenuste keskkonnamõjudest ja sotsiaalsetest mõjudest huvitatud. Kaasa arvatud: üksikisikud ja organisatsioonid, kes teostavad seadusjärgset keskkonnakontrolli MMÜ üle; kohalikud elanikud; töötajad; investorid ja kindlustajad; kliendid ja tarbijad; keskkonnast huvitatud ning tarbijate grupid ja üldine avalikkus [muudetud kujul *Upton and Bass, 1995* järgi].

Järgnevus (succession): Aja jooksul looduslike (mitte inimese põhjustatud) protsesside poolt metsa liigilises koosseisus ja metsakoosluse struktuuris toimunud muutused

Maaomand (tenure): Üksikisikute või organisatsioonide poolt aktsepteeritavad ühiskondlikud kokkulepped, mis on tunnustatud seadusnormide või tavadega seoses omandit, valdust, konkreetse maaüksuse kasutamist ja/või sellele ligipääsu või seal asuvate seonduvate ressursside (nagu näiteks üksikud puud, taimeliigid, vesi, mineraalid jne) kasutamist puudutavate õiguste ja kohustuste kogumiga.

Ohustatud liik (threatened species): Mistahes liik, mis võib tõenäoliselt muutuda lähitulevikus kogu oma asualal või selle olulises ulatuses eriti ohustatud liigiks.

Kasutusõigused (use rights): Metsaressursside kasutusõigused, mis võivad olla määratletud kohalike tavadega, vastastikuste kokkulepetega või ette kirjutatud teiste ligipääsuõigust valdavate isikute poolt. Need õigused võivad piirata konkreetsete ressursside kasutamist kindla tasemeni või konkreetseid raietehnikaid.

LISA 2: Seonduvate Eestis kehtivate riiklike ja kohalike seaduste ja määruste loetelu

Allolev tabel on nimekiri peamistest metsandust puudutavatest seaduslikest aktidest. Täielik ajakohastatud nimekiri kõigist metsandusega seotud õigusaktidest on saadaval Keskkonnaministeeriumi kodulehel (<http://www.envir.ee>). Kõik õigusaktid on avaldatud Riigiteatajas ning tasuta alla laaditavad aadressil www.riigiteataja.ee.

- Metsaseadus
- Metsa majandamise eeskiri
- Metsa korraldamise juhend
- Majandus- ja kommunikatsiooniministri määrus "Tee omanikule erakorralise veo või sõiduga tekitatud kulutuste hüvitamise ja eritasu määrad ning erilubade väljaandmise kord"
- Majandus- ja kommunikatsiooniministri määrus "Suuremõtmelise ja/või raskekaalulise autoveo eeskiri"
- Riigimetsa Majandamise Keskuse põhimäärus
- Riigimetsas kasvava metsa raieõiguse ja metsamaterjali müügi kord
- Metsakorraldaja katsetöödele ja eksamitele esitatavad nõuded, katsetööde ja eksamite korraldamise ja tulemuste hindamise kord ning ekspertkomisjoni moodustamine ja töökord
- Metsamaterjali veoeeskiri, metsamaterjali üleandmise-vastuvõtmise akti, müüdüd või ostetud raieõiguse või metsamaterjali kohta Maksu- ja Tolliametile esitatava teatise ja veoselehe vorm
- Metsakorraldustööde tegevusloa taotlemise, andmise ja pikendamise kord, metsakorraldustööde tegevusloa vorm ning metsakorraldustööde tehnilistele vahenditele esitatavad nõuded ja nende nõuetele vastavuse hindamise kord
- Eestis metsa kultiveerimisel kasutada lubatud kultiveerimismaterjali algmaterjali päritolupiirkonnad
- Metsa uuendamisel kasutada lubatud võõrpuuliikide loetelu
- Puidu mõõtmise ja mahu määramise meetodid, mõõtmistäpsusele ning mõõtmistulemuste dokumenteerimisele esitatavad nõuded
- Vääriselupaiga klassifikaator, valiku juhend, vääriselupaiga kaitseks lepingu sõlmimine ja vääriselupaiga kasutusõiguse arvutamise täpsustatud alused
- Suure, keskmise ja väikese metsade tuleohuga maakondade jaotus
- Keskkonnaagentuuri põhimäärus
- Metsa hindamise metoodiline juhend
- Jahiseadus

LISA 3: Eesti poolt ratifitseeritud või sõlmitud keskkonnaalaste konventsioonide, lepingute ja ILO konventsioonide nimekiri

Eesti poolt ratifitseeritud konventsioonid

	<i>Konventsiooni nimetus ja koostamise aasta</i>	<i>Eesti poolt ratifitseeritud</i>
1	Ramsari (1971) konventsioon rahvusvaheliste märgalade kohta, eriti veelindude elupaikadena	oktoober 1993
2	Washingtoni (1973) konventsioon loodusliku loomastiku ja taimestiku ohustatud liikidega rahvusvahelise kaubanduse kohta (CITES)	oktoober 1993
3	Rio de Janeiro (1992) looduse mitmekesisuse konventsioon	mai 1993
4	Århusi konventsioon (1998) keskkonnainfo kättesaadavuse ja keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsioon	juuni 2001
5	Berni (1979) konventsioon Euroopa flora ja fauna ning nende elupaikade kaitse kohta	august 1992

Eesti poolt sõlmitud keskkonnakaitselepingud

<i>Nimetus</i>	<i>Sõlmimise koht ja aeg</i>
1. Eesti keskkonnaministeeriumi, Läti riikliku keskkonnakaitse komitee ja Leedu keskkonnakaitse komitee vaheline kokkulepe keskkonnakaitse ja loodusvarade kasutamise reguleerimise kohta	10. Tallinn, 17. Riia, 19. Vilnius detsember 1990
2. Eesti Vabariigi ja Vene Föderatsiooni vaheline leping Peipsi järve loodusressursside kasutamisest ja kaitsest aastateks 1991 - 1995	Moskva, 1. august 1991
3. Eesti Vabariigi keskkonnaministeeriumi ja Taani Kuningriigi keskkonnaministeeriumi vaheline keskkonnakaitsealase koostöö leping	Kopenhaagen, 2. september 1991

4. Eesti Vabariigi Valitsuse ja Soome Vabariigi Valitsuse vaheline keskkonnakaitsealase koostöö leping	Helsinki, 7. november 1991
5. Eesti Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi vaheline keskkonnakaitsealase koostöö leping	Stockholm, 30. märts 1992
6. Leping Eesti Vabariigi Valitsuse vahel ühelt poolt ja Taani Valitsuse ja Fääri saarte kohaliku omavalitsuse vahel teiselt poolt Eesti - Fääri kahepoolsete kalandusalaste suhete kohta	Kopenhaagen, 1. mai 1992
7. Eesti Vabariigi keskkonnaministeeriumi ja Saksamaa Liitvabariigi keskkonna-, loodus-kaitse ja reaktorihutuse ministeeriumi vaheline keskkonnakaitsealase koostöö leping	Düsseldorf, 25. mai 1992
8. Eesti Vabariigi Valitsuse ja Ameerika Ühendriikide Valitsuse vaheline leping kalanduse kohta Ameerika Ühendriikide vetes	Washington, 1. juuni 1992
9. Eesti Vabariigi ja Euroopa Ühenduse vaheline kalanduskokkulepe	Tallinn, 17. juuli 1992
10. Eesti Vabariigi Valitsuse ja Kanada Valitsuse vaheline vastastikuse mõistmise memorandum vastastikustest kalandusalastest suhetest	Ottawa, 23. september 1992
11. Eesti Vabariigi Valitsuse ja Rootsi Kuningriigi Valitsuse vaheline kalanduskokkulepe	Tallinn, 24. veebruar 1993
12. Eesti Vabariigi Valitsuse ja Soome Vabariigi Valitsuse vaheline õhukaitsealase koostöö leping	Tallinn, 2. juuli 1993
13. Eesti Vabariigi Valitsuse ja Soome Vabariigi Valitsuse vaheline veekaitsealase koostöö leping	Tallinn, 2. juuli 1993
14. Eesti Vabariigi Valitsuse ja Soome Vabariigi Valitsuse vaheline leping merekeskkonna reostuskahjustuste kõrvaldamise alasest koostööst	Helsinki, 8. detsember 1993
15. Eesti Vabariigi Valitsuse ja Soome Vabariigi Valitsuse vaheline kalandusalane kokkulepe	Tallinn, 21. jaanuar 1994
16. Eesti Vabariigi Valitsuse ja Läti Vabariigi Valitsuse vaheline keskkonnakaitsealase koostöö kokkulepe	Riia, 18. veebruar 1994

17. Eesti Vabariigi Valitsuse ja Vene Föderatsiooni Valitsuse vaheline Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järve kalavarude säilitamise ja kasutamise alase koostöö kokkulepe	Moskva, 4. mai 1994
18. Eesti Vabariigi Valitsuse ja Vene Föderatsiooni Valitsuse vaheline kalandusalane kokkulepe	Moskva, 4. mai 1994
19. Eesti Vabariigi keskkonnaministeeriumi ja Poola Vabariigi keskkonnakaitse, loodusvarade ja metsanduse ministri vaheline keskkonnakaitsealase koostöö kokkulepe	Varssavi, 28. juuni 1995
20. Eesti keskkonnaministeeriumi ja Soome põllumajandus- ja metsandusministeeriumi vaheline kokkulepe Eesti metsasektori arenguprogrammi koordineerimisest	Tallinn, 8. juuli 1995
21. Eesti Vabariigi Valitsuse, Läti Vabariigi Valitsuse ja Leedu Vabariigi Valitsuse vaheline keskkonnakaitsealase koostöö kokkulepe	Tallinn, 21. juuli 1995
22. Eesti keskkonnaministeeriumi ja Taani siseministeeriumi vaheline koostöö ja tehnilise abi kokkulepe tuumaohutuse ja -valmisoleku ning radiatsioonilise kaitse vallas	Tallinn, 3. november 1995
23. Eesti Vabariigi Valitsuse ja Vene Föderatsiooni Valitsuse vaheline keskkonna-kaitsealase koostöö kokkulepe	Pihkva, 11. jaanuar 1996
24. Eesti Vabariigi keskkonnaministeeriumi ja Leedu Vabariigi keskkonnakaitseministeeriumi vaheline kokkulepe kontrolli üle ohtlike jäätmete liikumisel Eesti ja Leedu vahel	Tallinn, 22. märts 1996
25. Programmkokkulepe Eesti keskkonnaministeeriumi ja Taani ehitusministeeriumi vahel	Tallinn, 6. mai 1996
26. Eesti Vabariigi ja Euroopa Ühenduse vaheline kalandusalaste suhete leping	Brüssel, 19. detsember 1996
27. Eesti Vabariigi Valitsuse ja Läti Vabariigi Valitsuse vaheline kokkulepe vastastikustest kalandusalastest suhetest	Tallinn, veebruar 1997
28. Eesti Vabariigi Valitsuse ja Läti Vabariigi Valitsuse vaheline kokkulepe riigipiire ületava keskkonnamõju hindamisest	Pärnu, 14. märts 1997
29. Programmkokkulepe Eesti keskkonnaministeeriumi ja Taani ehitusministeeriumi vahel	Tallinn, 9. mai 1997

30. Eesti Vabariigi Valitsuse ja Vene Föderatsiooni Valitsuse vaheline piiriveekogude kaitse ja säästliku kasutamise alase koostöö kokkulepe	Moskva, 20. august 1997
31. Eesti Vabariigi Valitsuse ja Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri vaheline kokkulepe kaitseabinõude rakendamise kohta seoses tuumarelvade leviku tõkestamise lepinguga	Viin/Tallinn, 18/24. november 1997
32. Eesti keskkonnaministeeriumi ja Taani siseministeeriumi vaheline koostöö ja tehnilise abi kokkulepe tuumaohutuse, radiatsioonilise kaitse ja -valmisoleku vallas	Tallinn, 14. jaanuar 1998
33. Eesti Vabariigi Valitsuse ja Rootsi Kuningriigi Valitsuse vaheline kokkulepe koostööst ühisprojektide osas, mis käsitlevad kasvuhoonegaaside emissioonide vähendamist. Nootide vahetus	16. märts 1998/10. juuni 1998
34. Eesti Vabariigi Valitsuse ja Soome Vabariigi Valitsuse vaheline veekaitsealase koostöö leping	Tallinn, 12. veebruar 1999
35. Eesti Vabariigi Keskkonnaministeeriumi ja Soome Vabariigi Keskkonnaministeeriumi vaheline vastastikuse mõistmise memorandum (Activities Implemented Jointly)	Tallinn, 12. veebruar 1999
36. Eesti Vabariigi Keskkonnaministeeriumi ja Läti Vabariigi Keskkonnakaitse ja Regionaalse Arengu Ministeeriumi vaheline kokkulepe piiriülesest looduse kaitsest	Tallinn, 27. jaanuar 2000
37. Eesti Vabariigi Keskkonnaministeeriumi ja Ungari Vabariigi Keskkonnaministeeriumi vaheline kokkulepe keskkonna ja looduse kaitsest	Szentendre, 19. juuni 2000
38. Euroopa Ühenduse ja Eesti Vabariigi kokkulepe Eesti Vabariigi osalemise kohta Euroopa Keskkonnaagentuuris ning Euroopa keskkonnainfo- ja keskkonnavaatlusvõrgus	Brüssel, 9. oktoober 2000
39. Eesti Vabariigi Valitsuse ja Soome Vabariigi Valitsuse vaheline kokkulepe keskkonnamõju hindamisest piiriülese kontekstis	Helsingi, 21. veebruar 2002
40. Deklaratsioon Eesti Vabariigi keskkonnaministeeriumi ja Mecklenburg-Vorpommerni liidumaa keskkonnaministeeriumi koostööst keskkonna- ja looduskaitse alal	Granitzi loss/Binz, 12. märts 2002
41. Soome Vabariigi Keskkonnaministeeriumi ja Eesti Vabariigi Keskkonnaministeeriumi vaheline memorandum toetuse kohta	Tallinn, 12. veebruar 1999

projektile "Jäätmete ja Heitvee Ühendamisprogramm 17 Eesti väikesele kohalikule omavalitsustele ".	
42. Eesti Vabariigi Keskkonnaministeeriumi ja Ukraina Keskkonna- ja Loodusvarade Ministeeriumi vaheline keskkonnakaitse alase koostöö kokkulepe.	Kiiev, 14. oktoober 2002
43. Euroopa Ühenduse ja Eesti Vabariigi vaheline vastastikuse mõistmise memorandum Eesti osaluseks Ühenduse tegevusprogrammis, millega soodustatakse mitteriiklike organisatsioonide tegevust, kelle primaarne tegevus toimub keskkonnakaitstes.	Tallinn, 27. september 2002
44. Kokkuleppe protokoll Eesti Vabariigi ja Läti Vabariigi delegatsioonide vaheliste kalanduse alaste konsultatsioonide tulemustest.	Riia, 1. november 2002
45. Eesti Vabariigi Valitsuse ja Soome Vabariigi Valitsuse vaheline kokkulepe kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise ühisrakendusprojektide kohta.	Tallinn, 17. detsember 2002
46. Eesti Vabariigi Valitsuse ja Madalmaade Valitsuse kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise alase koostöö vastastikuse mõistmise memorandum vastavalt Kyoto protokollile artiklile 6.	Tallinn, 9. september 2003
47. Eesti Vabariigi Valitsuse ja Taani Kuningriigi Valitsuse ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni Kyoto protokollile rakendamisel tehtava koostöö alane vastastikuse mõistmise memorandum.	Tallinn, 25. september 2003
48. Eesti Vabariigi Valitsuse ja Soome Vabariigi Valitsuse Paide Bioenergiaprojekti ühisrakenduse kokkulepe.	Tallinn, 10. oktoober 2003
49. Koostöö leping Eesti Vabariigi Keskkonnaministeeriumi ja Läti Vabariigi Keskkonnaministeeriumi vahel piiriveekogude säästvaks kasutamiseks ja kaitseks.	Palanga, 24. oktoober 2003
50. Koostöö memorandum Eesti, Ühendkuningriigi, Taani, Soome, Itaalia, Hollandi, Norra, Sloveenia, Leedu, Rootsi ja Iirimaa vahel kasvuhoonegaaside heitkoguste registri loomiseks.	Tallinn, 15. november 2004
51. Eesti Vabariigi keskkonnaministri ja Taani Kuningriigi keskkonnaministri Türisalu Tuulepargi projekti ühisrakenduse kokkulepe.	Buenos Aires, 14. detsember 2004

Eesti Vabariigi poolt aastatel 1922-2002 ratifitseeritud ILO konventsioonid

<i>Nr</i>	<i>Pealkiri</i>	<i>Vastu võetud</i>	<i>Ratifitseeritud</i>
K 2	Tööpuudusest	1919	1922
K 5	Minimaalsest vanusest tööstuses töötamisel	1919	1922
K 6	Alaealiste öötööst tööstuses	1919	1922
K 7	Minimaalsest vanusest merel töötamisel	1920	1922
K 8	Laevaõnnetuse korral tööpuuduse eest makstava hüvituse kohta	1920	1923
K 9	Meremeestele töö muretsemise vahetalituse kohta	1921	1923
K 10	Minimaalsest vanusest põllumajanduses töötamisel	1921	1922
K 11	Ühinemise õigusest põllumajanduses	1921	1922
K 12	Õnnetusjuhtumite tagajärgede korvamisest põllumajanduses	1921	1922
K 13	Tinavalge kasutamisest maalritöödel	1921	1922
K 14	Iganädalasest puhkusest tööstuses	1921	1923
K 15	Minimaalsest vanusest töötamisel laevanduses kivisöelaadijana ja kütjana	1921	1922
K 16	Alaealiste meditsiinilisest teenindamisest laevadel	1921	1922
K 19	Võrdsetest õigustest õnnetusjuhtumite tagajärgede hüvitamisel	1925	1930
K 20	Öötööst pagaritööstuses	1925	1929
K 22	Meremeeste töölepingutest	1926	1929

K 23	Meremeeste repatrieerimisest	1926	1929
K 27	Laevadel veetava lasti kaalu kohta	1929	1932
K 29	Sunniviisilise või kohustusliku töö konventsioon	1930	1995
K 41	Naiste öötööst	1934	1935
K 45	Naiste tööjõu kasutamisest allmaatöödel	1925	1937
K 53	Kaubalaevade juhtkonna kvalifikatsioonitunnistusest	1936	1938
K 87	Ühinemisvabaduse ja organiseerumisõiguse kaitse konventsioon	1948	1993
K 98	Organiseerumisõiguse ja kollektiivse läbirääkimisõiguse kaitse konventsioon	1949	1993
K 100	Mees- ja naistöötajate võrdse tasustamise kohta võrdväärse töö eest	1951	1996
K 105	Sunniviisilise töö kaotamise konventsioon	1957	1995
K 108	Meremeeste riiklike isikut tõendavate dokumentide kohta	1958	1996
K122	Tööhõivepoliitika kohta	1964	2002
K 135	Töötajate esindajatele ettevõttes võimaldatava kaitse ja soodustuste konventsioon	1971	1995
K144	Rahvusvaheliste tööstandardite täitmist edendavate kolmepoolsete konsultatsioonide konventsioon	1976	1993
K 174	Tööstuslike suurõnnetuste ärahoidmise kohta	1993	2000
K 182	Lapsele sobimatu töö ja muu talle sobimatu tegevuse viivitamatu keelustamise konventsioon	1999	2001

LISA 4: Ohustatud ja kaitsealused liigid Eestis

Eestis on liigikaitse reguleeritud Looduskaitseseadusega (saadaval www.riigiteataja.ee).

Looduskaitseseaduse järgi jagunevad kaitsealused liigid I, II ja III kaitsekategooriasse vastavalt nende ohustatuse staatusele. Kõige ohustatumad ja rangemalt kaitstavad on I kaitsekategooria liigid. Lisaks Looduskaitseseadusele reguleerib mõnede liikide kaitset ka spetsiaalselt vastava liigi jaoks koostatud kaitsekorralduskava.

I ja II kaitsekategooria liikide ametlik nimekiri on Vabariigi Valitsuse poolt välja antud määruses „I ja II kaitsekategooriana kaitse alla võetavate liikide loetelu”, mis on saadaval www.riigiteataja.ee.

III kaitsekategooria liikide ametlik nimekiri on keskkonnaministri poolt välja antud määruses „III kaitsekategooria liikide kaitse alla võtmine”, mis on saadaval www.riigiteataja.ee.

LISA 5: Sertifitseerimisprotsessi kokkuvõte¹

Sertifitseerimisprotsess algab taotleja poolse avalduse esitamisega NEPConile. Avalduses määratud sertifitseerimisele kuuluva ala ulatuse ja taotlejaga läbi viidud arutelu põhjal pakub NEPCon välja sertifitseerimise protsessi, mis sisaldab ka põhihindamisele eelnevat eelhindamist või koosneb ainult põhihindamisest. Igale taotlejale määratakse tööhaldur, kes teeb koostöös hindamise juhtaudiitori ja taotlejaga kavandab ja teostab hindamise.

NEPConi hindajad on varustatud detailse sertifitseerimise protsessi, k.a. eelhindamise (nii personaalselt kui telefoni teel) juhendiga ning omavad juurdepääsu NEPConi metsa hindamise käsiraamatule. Nende juhendite ja käsiraamatu eesmärk on kindlustada järjepideva ja põhjaliku sertifitseerimise protsessi järgimine.

Lisaks metsa hindamise käsiraamatus välja toodud NEPConi protseduuride järgimisele on olemas veel kolm teist viisi, millega me tagame sertifitseerimise täpsuse ja erapooletuse:

1. Hindamisprotsessi peavad olema kaasatud isikud, kes on tuttavad hindamisel oleva regiooni ja metsamajandamisettevõtte tüübiga.
2. Meeskonna liikmed peavad olema tuttavad NEPConi sertifitseerimise protseduuridega. Igale NEPConi sertifitseerimise hindamisele on määratud juhtaudiitor, kes peab olema läbinud ametliku NEPConi hindaja koolituse või olema eelnevalt osalenud teistel NEPConi metsamajandamise hindamistel või audititel.
3. Hindamisel peab kasutama piirkonna-spetsiifilisi standardeid (s.t. akrediteeritud FSC standard või „piirkonnastantud“ NEPConi üldisel standardil põhinev NEPConi ajutine standard).

Meeskonna valik ja planeerimine – NEPCon valib kvalifitseeritud juhtaudiitori ja teised hindamisel osalevad meeskonna liikmed. Juhtaudiitori esmane ülesanne on tagada, et kõik meeskonna liikmed mõistavad hindamisprotsessi ulatust ja eesmärki. Erinevate standardi osade (s.t. kindlad kriteeriumid ja indikaatorid) hindamise vastutus on antud erinevatele meeskonna liikmetele, olenevalt nende spetsiifilistest koolitustest ja kogemustest. Iga meeskonna liige võib anda oma panuse ükskõik millise printsiibi hindamisse, kuid peamine vastutus on koguda infot, analüüsida ja kirjeldada määratud kriteeriumeid ja indikaatoreid.

Huvirühmade teavitamine: Eelseisvast hindamisest teavitab NEPCon huvirühmi vähemalt 45 päeva enne hindamist ning palub nende tähelepanekuid ja kommentaare seoses ettevõtte vastavusega sertifitseerimisstandardile.

Välitööd ja andmete kogumine – Standardile vastavuse hindamine põhineb metsamajandamisettevõtte juhtimise dokumentatsiooni läbivaatamisel, töötajate ja huvirühmade intervjuudel ning välivaatlustel ja –mõõtmistel kogutud andmetel. Meeskond korraldab hindamise ulatuse, protseduuride ja standardite ülekordamiseks avakoosoleku, kus osalevad ka MMO töötajad. Dokumentide läbivaatus ja intervjuud töötajatega algavad kohe. Seejärel liigub hindamisprotsess kiiresti välitööde etappi. Inspekteritavate kohtade valik toimub taotleja metsamajandamisettevõtte metsavalduste ja majandamistegevuste kompleksel analüüsil, huvi- ja mõjutatud osapoolte arutelu ja kriitiliste või väljakutset pakkuvate asukohtade

¹ Detailsema info saamiseks protseduuri kohta, pöörduge meie peakontori või piirkondliku kontori poole.
www.nepcon.net

määratlemisel. Asukoha külastused hõlmavad nii metsa, töötlemisrajatisi kui ka ümbritsevat kogukonda. Külastustel tähtsustatakse kõiki majandamistegevuse tüüpe ja etappe ning erinevaid bioloogilisi ja füüsilisi tingimusi.

Meeskonna liikmed kohtuvad iseseisvalt huvirühmadega. Kõigil hindamistel palutakse ja arvestatakse otseselt mõjutatud ja/või teadlike huvirühmade, k.a kohalikud kogukonnad, naaberomanike, kohalike metsatöötajate, keskkonnaorganisatsioonide, valitsusasutuste ja teadusuuringute, panusega. Konsultatsioonide käigus hindamismeeskonna liikmed selgitavad hindamise protsessi, küsivad arvamust ja koguvad muljeid hinnatava ettevõtte välitegevuste kohta.

Andmete analüüs ja otsuse tegemine – Hindamise ajal kohtub meeskond iseseisvalt, et arutada informatsiooni kogumise progressi ja esialgseid tähelepanekuid. Hindamismeeskond töötab järjepideval viisil informatsiooni ja kogutud tõendite analüüsimisel, et hinnata vastavust ja jõuda tähelepanekute alusel kokkuleppele taotleja sertifitseerimise osas.

Hindamismeeskond hindab MMO tegevust standardi indikaatorite tasandil. Kõik mittevastavused klassifitseeritakse kas väiksemateks või suuremateks. Mittevastavust loetakse suuremaks, kui see põhjustab põhimõttelise läbikukkumise standardi kriteeriumi eesmärgi saavutamisel. Mittevastavust loetakse väiksemaks, kui mõjud on piiratud ulatusega, kasutusele on võetud kohene parandusmeede vältimaks selle kordumist ja see ei põhjusta standardi kriteeriumi saavutamisel põhimõttelist läbikukkumist. Iga määratud mittevastavuse kohta töötab hindamismeeskond välja parandustegevuse, mis klassifitseeritakse järgnevalt:

- **Suurem parandusnõue (NCR)** on täiustus, mis adresseerib suurema mittevastavuse, mille taotleja MMO peab rakendama enne NEPConi sertifikaadi saamist;
- **Parandusnõue (NCR)** on täiustus, mis adresseerib väiksema mittevastavuse, mille taotleja MMO peab rakendama kindlaks tähtajaks (s.t lühiajaline – tavaliselt aasta jooksul) viieaastase sertifikaadi perioodi jooksul (mis on standardne FSC sertifitseerimise lepingu periood); ja
- **Soovitus** on väga väike probleem või mittevastavuseni viia võiva probleemi varajane etapp, mis iseenesest ei põhjusta mittevastavust, kuid mis audiitori arvates võib tulevikus viia mittevastavuseni kui klient sellega ei tegele. Soovitus võib olla kindla probleemi hoiatussignaal, mis adresseerimata võib viia mittevastavuseni tulevikus.

Aruande lühikokkuvõte – metsa hindamise järel koostab meeskond sertifitseerimishindamise aruande. Aruanne järgib standardset formaati ja hõlmab toimimise detailseid tähelepanekuid ning esitab eeltingimused (suuremad mittevastavused), NCR'id ja soovitusel.

Hindamisaruande läbivaatamine taotleja ja sõltumatu läbivaataja poolt ning NEPConi aruande läbivaatus – taotleja, vähemalt üks sõltumatu läbivaataja ja NEPConi piirkondlikud töötajad vaatavad üle iga sertifitseerimise hindamisaruande.

Sertifitseerimisotsus – Kui kõik ülal nimetatud etapid on täidetud, koordineerib NEPConi piirkondlik kontor sertifitseerimisotsuse protsessi. Kui sertifitseerimisotsus on sertifitseerimine heaks kiita, vormistatakse viieaastane sertifitseerimisleping, mis nõuab igaaastaste kohapealsete auditite läbi viimist. Kui sertifitseerimist ei kinnitata heaks, peab sertifitseerimisotsus sätestama vajalikud tegevused tulevikus sertifikaadi saamiseks.

NEPCon

NEPCon on rahvusvaheline mittetulunduslik organisatsioon. Meie töö eesmärgiks on jätkusuutlik maakasutus ning kliimasõbralikud lahendused. Me pakume inimestele ja ettevõtetele võimalust olla osa lahendusest võitlemaks inimkonna suurimate väljakutsetega nagu kliimamuutus ja loodusliku pärandi vähenemine. Me teeme seda läbi sertifitseerimisteenuste, koolituste ja innovaatiliste projektide.

NEPCon on akrediteeritud FSC sertifitseerija, kes pakub FSC metsmajandamise ja tarneahela sertifitseerimist tuhandetele metsamajandamis- ja puidutöötlemisettevõtetele.

Meie poolt välja töötatud rahvusvaheline FSC eksperdikoolitused täidavad FSC ametlikke nõudeid juhtaudiitori koolitusele. Me oleme seotud mitmete FSC süsteemide ja projektidega, mille eesmärk on kaasa aidata FSC sertifitseerimisele.

NEPCon pakub ka PEFC, Sustainable Biomass Partnership (SBP), LegalSource ja Süsiniku jalajälje majandamise (CFM) sertifitseerimisteenuseid.

NEPCon OÜ | Filosoofi 31 | 50108 Tartu | Eesti
FSC™ A000535 | PEFC/09-44-02 | estonia@nepcon.net
Telefon: +371 7 380 723 | Fax: + 372 7 380 724

